

Udskriftsdato: 3. januar 2026

CIR1H nr 9375 af 29/04/2019 (Gældende)

Cirkulære om tjenestefrihed af familiemæssige årsager (Til samtlige ministerier mv.)

Ministerium: Finansministeriet

Journalnummer: Finansministeriet, Moderniseringsstyrelsen,
j.nr. 2018-8162

Cirkulære om tjenestefrihed af familiemæssige årsager

(Til samtlige ministerier mv.)

Generelle bemærkninger

1. Barns 1. og 2. sygedag

Reglerne om frihed på barns 1. og 2. sygedag for overenskomstansatte fremgår af fællesoverenskomsterne og Akademikeroverenskomsten.

For tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte gælder tilsvarende, at ansættelsesmyndigheden kan give hel eller delvis tjenestefrihed til pasning af et sygt barn på barnets 1. og 2. sygedag, når

- a) hensynet til barnets forhold gør dette nødvendigt,
- b) forholdene på tjenestestedet tillader det,
- c) barnet er under 18 år, og
- d) barnet er hjemmeværende.

Den 2. sygedag er den kalenderdag, der ligger i umiddelbar forlængelse af 1. sygedag, uanset om det er en arbejdsdag eller en fridag.

Den 1. og 2. sygedag kan holdes uafhængigt af hinanden, dvs. at en ansat kan holde fri på barnets 2. sygedag, selv om den pågældende ikke har holdt fri på barnets 1. sygedag.

Forældre kan derfor også dele de to dage imellem sig, sådan at den ene af forældrene holder fri den 1. dag, og den anden holder fri den 2. dag.

Den ansatte får under tjenestefriheden en løn, der svarer til den løn, den pågældende ville have fået under sygdom. I grundlaget for beregning af løn indgår dog ikke eventuelle fast påregnelige særlige tillæg.

Ved misbrug kan ansættelsesmyndigheden inddrage adgangen til tjenestefrihed for den enkelte ansatte.

2. Indbetaling af pensionsbidrag

Under tjenestefrihed efter §§ 2, 3, 4 og 6 samt under tjenestefrihed på barns 1. og 2. sygedag, jf. pkt. 1, optjener den ansatte pensionsret i hidtidigt omfang.

For optjening i ulønnede tjenestefrihedsperioder gælder følgende:

For tjenestemænd og andre ansatte med en tjenestemandslignende pensionsordning skal der indbetales sædvanligt pensionsbidrag af den ansattes hidtidige pensionsgivende løn til finanslovens § 36 v/Udbetaling Danmark, Tjenestemandspension, p.t. bankkonto nr. 0216 4069060315.. Ansættelsesmyndigheden anmodes om at underrette Udbetaling Danmark om den ansattes cpr. -nummer til identifikation af betalingen.

Den pensionsalderansvarlige myndighed, henholdsvis en statsgaranteret pensionskasse eller en statslig pensionsordning, ajourfører pensionsalderoptjeningen

i PENSAB, når pensionsbidraget er indbetalt til finanslovens § 36.

For overenskomstansatte og andre ansatte med en bidragsdefineret pensionsordning, herunder tjenestemænd for så vidt angår supplerende pensionsordninger, indbetaler ansættelsesmyndigheden det sædvanlige overenskomst- eller aftalebaserede pensionsbidrag i tjenestefrihedsperioden. Pensionsbidraget beregnes af den pensionsgivende løn, som den pågældende ville have fået, hvis vedkommende havde været i tjeneste.

3. Force majeure

Bestemmelsen i § 5 samt bemærkningerne hertil finder tilsvarende anvendelse for ansatte, der ikke er omfattet af aftalen eller anden aftale om implementering af forældreorlovsdirektivet.

Hermed er Rådets direktiv 2010/18/EU af 8. marts 2010 om iværksættelse af den reviderede rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP og EFS, og om ophævelse af direktiv 96/34/EF (EUT nr. L68, s 4) implementeret for ansatte, der ikke er omfattet af aftalen eller anden aftale om implementering af forældreorlovsdirektivet.

4. Hospitalsindlæggelse sammen med børn under 14 år

Finansministeriet og centralorganisationerne har som led i overenskomstresultatet i 2018 aftalt at ændre bestemmelsen i § 4 således, at "egne børn" ændres til "et hjemmenværende barn". Det er ligeledes aftalt, at bestemmelsen gælder, hvis barnet modtager ambulant behandling, der træder i stedet for hospitalsindlæggelse og som kræver den ansattes tilstedeværelse.

5. Pasning af nærtstående efter § 118 i lov om social service

Det er endvidere aftalt at indsætte en ny bestemmelse i § 7, hvorefter en ansat, der efter § 118 i lov om social service ansættes af kommunen til at passe en nærtstående i hjemmet, har ret til fravær. Der ydes ikke løn i perioden under fraværet og perioden medregnes ikke i løn- og pensionsancienniteten, herunder i pensionsalderen for tjenestemænd og andre ansatte med en tjenestemandslignende pensionsordning.

6. Redaktionelle ændringer

For at lette overblikket er cirkulærebemærkninger, der relaterer sig til en enkelt bestemmelse, nu opført som bemærkning til denne bestemmelse. Andre bemærkninger er opført under "Generelle bemærk-

ninger”. Denne redaktionelle ændring medfører ikke nogen ændringer i bestemmelsernes, henholdsvis bemærkningernes retlige status.

Ikrafttræden mv.

Cirkulæret har virkning fra 1. april 2018.

Samtidig ophæves cirkulære nr. 9260 af 10. juni 2008 om tjenestefrihed af familiemæssige årsager (Perst.nr. 015-08).

Finansministeriet, Moderniseringsstyrelsen, den 29. april 2019

NANNA BAK-NIELSEN

Aftale om tjenestefrihed af familiemæssige årsager

-

§ 1. Dækningsområde

Denne aftale gælder for tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte samt for ansatte omfattet af overenskomster indgået på den ene side af eller efter bemyndigelse fra Finansministeriet og på den anden side af de underskrivende centralorganisationer eller organisationer, der er tilsluttet disse.

§ 2. Pasning af alvorligt syge børn under 18 år

En ansat, der efter § 26 i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel har ret til dagpenge i forbindelse med pasning af alvorligt syge børn under 18 år, har i samme periode ret til hel eller delvis tjenestefrihed med løn.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 1:

Efter § 26 i lovebekendtgørelse nr. 67 af 25. januar 2019 om ret til orlov og dagpenge ved barsel har forældre med alvorligt syge børn under 18 år ret til dagpenge fra kommunen, hvis de i forbindelse med barnets sygdom helt eller delvis opgiver deres arbejde.

Ved løn forstås den ansattes sædvanlige løn, eksklusiv eventuelle fast påregnelige særlige tillæg.

Ansættelsesmyndigheden er berettiget til refusion af dagpenge, når den ansatte modtager løn under tjenestefriheden. Ansøgning om refusion rettes til den ansattes bopælskommune.

Stk. 2. Ansættelsesmyndigheden kan dog begrænse retten til tjenestefrihed med løn til 1 måned pr. barn pr. kalenderår. Ansættelsesmyndigheden kan herudover bevilge yderligere tjenestefrihed uden løn i dagpengeperioden.

Stk. 3. Perioder med hel eller delvis tjenestefrihed med eller uden løn medregnes fuldt ud i lønancienniteten, og der indbetales sædvanligt pensionsbidrag til overenskomst- eller aftalebaserede bidragsdefinerede pensionsordninger.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 3:

For tjenestemænd medregnes perioder med hel eller delvis tjenestefrihed med eller uden løn fuldt ud i pensionsalderen.

§ 3. Pasning af nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem

En ansat, der efter § 119 i lov om social service får bevilget plejevederlag i forbindelse med pasning af nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, har i samme periode ret til hel eller delvis tjenestefrihed med løn.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 1:

Efter § 119 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018, er personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, efter ansøgning berettiget til at få plejevederlag.

Stk. 2. Ansættelsesmyndigheden betaler den ansatte forskellen mellem plejevederlaget og sædvanlig løn i tjenestefrihedsperioden.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 2:

Ved løn forstås den ansattes sædvanlige løn, eksklusiv eventuelle fast påregnelige særlige tillæg.

Stk. 3. Perioder med hel eller delvis tjenestefrihed medregnes fuldt ud i lønancienniteten, og der indbetales sædvanligt pensionsbidrag til overenskomst- eller aftalebaserede bidragsdefinerede pensionsordninger.

Cirkulærebemærkninger til § 3, stk. 3:

For tjenestemænd medregnes perioder med hel eller delvis tjenestefrihed fuldt ud i pensionsalderen.

§ 4. Hospitalsindlæggelse sammen med børn under 14 år

En ansat har ret til tjenestefrihed med løn i op til 5 dage pr. barn inden for 12 på hinanden følgende måneder i forbindelse med den ansattes hospitalsindlæggelse sammen med et hjemmenværende barn under 14 år. Tilsvarende gælder, hvis barnet under indlæggelsen opholder sig i hjemmet eller modtager ambulante behandling, der træder i stedet for hospitalsindlæggelse, og som kræver den ansattes tilstedeværelse.

Cirkulærebemærkninger til § 4, stk. 1:

De 5 dage kan holdes enkeltvis eller samlet. Der er ikke noget til hinder for, at ansættelsesmyndigheden og den ansatte aftaler, at dagene bruges som f.eks. 10 halve dage.

Ved løn forstås den ansattes sædvanlige løn, eksklusiv eventuelle fast påregnelige særlige tillæg.

De særlige regler om udskydelse eller forlængelse af orlov i forbindelse med hospitalsindlæggelse af nyfødte mv. fremgår af barselsaftalen.

Stk. 2. Hvis begge forældre er omfattet af aftalen, kan den samlede tjenestefrihedsperiode med løn højst udgøre 5 dage for forældrene tilsammen.

§ 5. Force majeure

En ansat har ret til tjenestefrihed uden løn som følge af force majeure, når tvingende familiemæssige årsager gør sig gældende i tilfælde af sygdom eller ulykke, der gør den ansattes umiddelbare tilstedeværelse påtrængende nødvendig.

Cirkulærebemærkninger til § 5:

Perioder med tjenestefrihed uden løn medregnes ikke i lønancienniteten, og der optjenes ikke pensionsret.

Bestemmelsen berører ikke anvendelsen af regler om fravær med løn, f.eks. reglerne om barns 1. og 2. sygedag og omsorgsdage.

§ 5 implementerer Rådets direktiv 2010/18/EU af 8. marts 2010 om iværksættelse af den reviderede rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP og EFS, og om ophævelse af direktiv 96/34/EF (EUT nr. L68, s 4)

§ 6. § 42 i lov om social service

Under tjenestefrihed til formål omfattet af § 42 i lov om social service indbetaler ansættelsesmyndigheden sædvanligt pensionsbidrag for ansatte, der er omfattet af overenskomst- eller aftalebaserede bidragsdefinerede pensionsordninger.

Cirkulærebemærkninger til § 6:

Efter § 42 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018, yder bopælskommunen dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

En ansat har ikke retskrav på tjenestefrihed til dette formål. Det er således ansættelsesmyndighedens afgørelse, om der skal gives tjenestefrihed. Der ydes ikke løn under tjenestefriheden.

Perioder, hvor en ansat har hel eller delvis tjenestefrihed til formål omfattet af servicelovens § 42, medregnes fuldt ud i lønancienniteten.

For tjenestemænd medregnes perioderne fuldt ud i pensionsalderen.

I den tabte arbejdsfortjeneste, som dækkes af kommunen, indregnes bidrag til en pensionsordning.

Efter bekendtgørelse nr. 1245 af 13. november 2017 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, yder kommunalbestyrelsen hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, jf. bekendtgørelsens §§ 8-10. Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste fastsættes som en bruttoydelse.

Kommunalbestyrelsen skal beregne bidrag til pensionsordning af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Bidrag til pensionsordning beregnes alene for personer, der umiddelbart før overgangen til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste havde en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning. Der kan ikke ydes kompensation for andre ydelser, der kommer til udbetaling i fremtiden, herunder lønstigninger, også som følge af skift til andet arbejde.

Bidrag til pensionsordning udgør 10 pct. af bruttoydelsen fastsat efter bekendtgørelsens §§ 9 og 10, dog højest et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag, jf. § 42, stk. 3, 4. pkt., i lov om social service.

For tjenestemænd og andre ansatte med en tjenestemandslignende pensionsordning anses det pensionsbidrag på 15 pct. af den pensionsgivende løn, der normalt indbetales til finanslovens § 36, som arbejds-

giverbidrag i denne sammenhæng og danner derfor overgrænse for det kommunale pensionsbidrag, jf. bekendtgørelse nr. 1245 af 13. november 2017 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom.

I bidragsdefinerede pensionsordninger fremgår arbejdsgiverbidraget af den enkelte overenskomst eller aftale. Af det samlede pensionsbidrag anses normalt 2/3 som arbejdsgiverbidrag.

Tjenestemænd i "den lukkede gruppe" i folkeskolen er ikke omfattet af bestemmelserne, idet de følger aftalerne på det kommunale område.

Efter bekendtgørelse nr. 1245 af 13. november 2017 kan pensionsbidraget fra bopælskommunen indbetales til ansættelsesmyndigheden, der herefter indbetaler det samlede pensionsbidrag til finanslovens § 36, henholdsvis vedkommende pensionsinstitut.

§ 7. Pasning af nærtstående efter § 118 i lov om social service

En ansat, der efter § 118 i lov om social service ansættes af kommunen til at passe en nærtstående i hjemmet, fordi vedkommende har en betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig, herunder uhelbredelig, lidelse, har ret til fravær.

Stk. 2. Der ydes ikke løn i perioden under fraværet, og perioden medregnes ikke i løn- og pensionsancienditeten.

§ 8. Dokumentation

Den ansatte skal efter anmodning fremlægge den nødvendige dokumentation i forbindelse med tjenestefrihed efter §§ 2 - 7.

§ 9. Ikrafttræden mv.

Aftalen har virkning fra 1. april 2018.

Stk. 2. Samtidig ophæves aftale af 12. juni 2007.

Stk. 3. Aftalen kan opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst til 31. marts 2021.

København, den 12. april 2019

Offentligt Ansattes Organisatio- Finansministeriet
ner

Nanna Bak-Nielsen

(Det Statslige Område)

Flemming Vinther

Akademikerne

Lars Qvistgaard

CO10 – Centralorganisationen
af 2010

Jesper K. Hansen

Lærernes Centralorganisation

Anders Bondo Christensen